

Kategorija: 3.3.1.19.4. Sprendimas, nutartis yra be motyvų (sutrumpintų motyvų);3.4.3. Įmonių bankrotas;

Civilinė byla Nr. e3K-3-37-823/2020
Teismo proceso Nr. 2-57-3-00053-2017-5

Procesinio sprendimo kategorijos:

3.4.3.12; 3.3.1.19.4

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. vasario 27 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (pranešėja), Gedimino Sagačio ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės „Vakarų dagvis“ bankroto administratorės viešosios įstaigos Nacionalinės teisės centro kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. liepos 11 d. nutarties peržiūrėjimo uždarnosios akcinės bendrovės „Vakarų dagvis“ bankroto byloje pagal įmonės bankroto administratorės viešosios įstaigos Nacionalinės teisės centro skundą dėl kreditorių susirinkimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama **dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių administravimo išlaidų sąmatos ir sąmatą viršijančių išlaidų ataskaitos tvirtinimą, taip pat proceso teisės normų, reglamentuojančių teismo procesinio sprendimo motyvavimą, aiškinimo ir taikymo.**

2. BUAB „Vakarų dagvis“ bankroto administratorė VšĮ Nacionalinės teisės centras (toliau – ir pareiškėja) prašė panaikinti BUAB „Vakarų dagvis“ 2018 m. liepos 17 d. kreditorių susirinkimo nutarimą antruoju darbotvarkės klausimu (dėl administravimo išlaidų sąmatos patvirtinimo) ir patvirtinti bendros 38 526,27 Eur sumos bankroto administravimo išlaidų sąmatą; BUAB „Vakarų dagvis“ patirtas išlaidas pagal 2017 m. liepos 3 d. BUAB „Vakarų dagvis“ ir advokato E. K. sudarytą sutartį dėl teisinių paslaugų (16 526,27 Eur) priskirti prie bankroto administravimo išlaidų.

3. Pareiškėja nurodė, kad 2017 m. rugpjūčio 10 d. vykusio BUAB „Vakarų dagvis“ pirmojo kreditorių susirinkimo metu buvo patvirtinta administravimo išlaidų sąmata, ji, iš esmės pasikeitus aplinkybėms, turi būti pakeista. Bankroto administratorė kreditoriams pateikė nutarimo projektą patvirtinti 41 422,80 Eur bankroto administravimo išlaidų sąmatą, išsamiai ir motyvuotai ją pagrindė, tačiau kreditoriai šios sąmatos nepatvirtino nenurodydami argumentų. Skundžiamu kreditorių susirinkimo nutarimu balsų dauguma buvo pritarta kreditorės AB „Citadele“ banko pateiktam nutarimo projektui, kuriuo patvirtintas 2000 Eur administratorės atlyginimas nuo bankroto bylos įmonei iškelimo įsiteisėjimo dienos iki įmonės išregistravimo ir 3000 Eur administravimo išlaidoms, tarp jų ir teisinėms išlaidoms.

4. 2017 m. rugpjūčio 10 d. vykusiame BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkime kreditoriai patvirtino bankroto administratorės veiklos ataskaitą, kurioje buvo nurodyta apie 2017 m. liepos 3 d. sudarytą sutartį dėl teisinių paslaugų su advokatu E. K. Vadovaudamasi šia kreditorių patvirtinta sutartimi bankroto administratorė privalėjo advokatui E. K. sumokėti 16 526,27 Eur honorarą. Įmonės kreditoriai balsų dauguma patvirtino teisinių paslaugų sutartį, kurioje aiškiai įvardytos sumos ir mokėjimo tvarka, ir pavedė ją vykdyti bankroto administratorėi, tai reiškia, jog kreditoriai patvirtino dalį administravimo išlaidų sąmatos. Šios išlaidos priskirtinos prie BUAB „Vakarų dagvis“ bankroto administravimo išlaidų.

5. Pareiškėjos teigimu, bankrutavusi įmonė yra vidutinė, todėl pagal Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius ir atlyginimo administratoriui už bankroto administravimą nustatymo taisykles rekomendacinės BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidos sudaro 22 000 Eur, o minimalus

atlyginimas administratoriui – 6800 Eur. Pareiškėja prašo patvirtinti iki rekomendacinių dydžių sumažintas administravimo išlaidas, t. y. 22 000 Eur, plius kreditorių rizika prisiimtas papildomas 16 526,27 Eur teisinės pagalbos išlaidas, iš viso 38 526,27 Eur.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. kovo 1 d. nutartimi skundo netenkino.

7. Teismas nustatė, kad pirmojo BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkimo metu (2017 m. rugpjūčio 10 d.) buvo patvirtintas administratorės atlyginimas nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos iki įmonės išregistravimo – 2000 Eur ir mokėtini mokesčiai, administravimo išlaidos – 2500 Eur ir mokėtini mokesčiai. Bankroto administratorė kreditorių susirinkimo nutarimo neginčijo ir ginčų dėl patvirtintų sumų nekėlė, nors pirmajame kreditorių susirinkime prašė patvirtinti 500 Eur plius mokėtini mokesčiai atlyginimą per mėnesį ir akcentavo, jog pagal tuo metu galiojusius rekomenduojamus dydžius administravimo išlaidos sudarė 20 900 Eur, o minimalus administratoriaus atlyginimas – 6460 Eur. Tvirtinant administravimo išlaidų sąmatą 2017 m. rugpjūčio 10 d. vykusiame kreditorių susirinkime įmonė turto ir lėšų neturėjo. Ginčo nagrinėjimo metu yra įvykdytas Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. gruodžio 8 d. sprendimas ir iš draudimo įmonės bankrutuojančiai bendrovei pervesta 140 635,15 Eur draudimo išmoka, 5062,87 Eur delspinigių ir 6 proc. dydžio palūkanos.

8. Teismas pripažino nepagrįstais pareiškėjos teiginius, kad ji savaime turi teisę į pagal rekomendacinius dydžius nustatytą atlyginimą, sudarantį 6800 Eur, o su pareiškėjos nurodytomis priemokomis – į 22 000 Eur atlyginimą. Teismo vertinimu, administruojant UAB „Vakarų dagvis“ bankroto procesą buvo atlikti įprasti ir būtini bankroto procese atliekami veiksmai, t. y. susipažinta su bylos medžiaga, atlikta įmonės dokumentų analizė, nustatyti kreditoriai, išsiųsti pranešimai kompetentingoms institucijoms, registrams, bendrauta su įmonės savininku, buvusiais vadovais, parengtos reikalingos paraiškos, prašymai teismui, sušauktas kreditorių susirinkimas, taigi, bankroto administratorė neatliko jokių išskirtinių darbų. Įmonė neturėjo lėšų, turto, nevykdė veiklos, neturėjo darbuotojų, todėl ginčijamu 2018 m. liepos 17 d. kreditorių susirinkimo nutarimu patvirtintas 2000 Eur be PVM administratorės atlyginimas nuo nutarties įmonei iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos iki įmonės išregistravimo yra pagrįstas, nustatytas teisingai ir protingai įvertinus bankroto administratorės atliktų darbų apimtį. Aplinkybė, kad bankrutavusi įmonė gavo papildomų lėšų, nelemia administratorės teisės į jos prašomą patvirtinti didesnę atlyginimą (22 000 Eur).

9. Teismas nurodė, kad Atlyginimo administratoriui už bankroto administravimą nustatymo taisyklėse nenustatyta 5053,48 Eur priemoka už sutaupytas lėšas, be to, nepateikti įrodymai, patvirtinantys, jog dėl bankroto administratorės veiksmų buvo sutaupyta nurodyta suma. Teisę į priemoką už bylas bankroto administratorė turėtų, jeigu teisminiame procese nesinaudotų papildoma specialistų pagalba (advokato E. K. teisinėmis paslaugomis), kuria pasinaudojus būtų didinamos bankroto administravimo išlaidos, nes dalyvavimas bankroto procese ir procesinių dokumentų rengimas yra tiesioginė bankroto administratoriaus funkcija, už kurią jam yra mokama. Be to, dėl administratorės veiksmų kilo ginčas dėl apmokėjimo advokatui V. Rutavičiui. Nors bankroto administratorė teigia, kad jai priklauso priemoka už bankroto metu gautas įplaukas, didžioji dalis bankroto metu gautų lėšų susijusios su Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. gruodžio 8 d. sprendimu. Šis procesas buvo pradėtas gerokai anksčiau, nei buvo iškelta bankroto byla, ir bankroto administratorės veiksmai šiame procese esminės reikšmės neturėjo.

10. Teismo vertinimu, administratorės nurodytos 5000 Eur išlaidos už buhalterines, archyvavimo, patalpų nuomos, ryšio, draudimo, degalų ir kitas paslaugas nėra pagrįstos įrodymais, t. y. neįrodyta, kad patalpos nuomojamos UAB „Vakarų dagvis“ bankroto procedūrai vykdyti, mokėjimai už informacinių technologijų, biuro, mobiliojo ryšio paslaugas, degalus, profesinės atsakomybės draudimą atlikti išimtinai BUAB „Vakarų dagvis“ bankroto procesui administruoti. Atsižvelgdamas į tai teismas sprendė, kad skundžiamu kreditorių susirinkimo nutarimu patvirtinta 3000 Eur plius PVM suma administravimo išlaidoms yra pakankama ir pagrįsta.

11. Teismas sprendė, kad mokėjimas advokatui nebuvo būtinas dėl nenumatytų priežasčių ar nedelsiant reikalingas siekiant apsaugoti įmonės ar kreditorių interesus, todėl, įvertinus aplinkybę, kad iki pirmojo kreditorių susirinkimo teismo nutartimi buvo patvirtinta 1500 Eur administravimo išlaidų suma, o pirmojo kreditorių susirinkimo metu – 2500 Eur suma, įmonės vardu prisiimtam sąmatą viršijančiam įsipareigojimui ir mokėjimui atlikti buvo būtinas kreditorių pritarimas. Pirmojo BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkimo metu tvirtinant administratorės ataskaitą buvo nurodyta tik tai, kad sutartis su vienu advokatu nutraukiama ir sudaroma nauja sutartis. Informacija apie sutartį, jos sąlygas, užmokestį nebuvo nurodyta, todėl teismas nepripažino, kad kreditorių susirinkimas, patvirtindamas veiklos ataskaitą, prisiėmė tokių išlaidų riziką ir davė sutikimą būsimoms išlaidoms, viršijančioms patvirtintą sąmatą. Tokią išvadą, teismo vertinimu, patvirtina ir Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – *ĮBĮ*) 36 straipsnio 2 dalies nuostata, kurioje nenurodyti išankstiniai kreditorių sutikimai dėl sąmatos viršijimo. Priešingai, iš šios teisės normos turinio matyti, kad kiekvienu konkrečiu atveju, jeigu planuojama viršyti patvirtintą išlaidų sąmatą, bankroto administratorius privalo šaukti kreditorių susirinkimą dėl administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo, o nagrinėjamu atveju pareiškėja to nepadarė, todėl veikė savo rizika (*ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalis).

12. Teismas taip pat atkreipė dėmesį, kad dėl 16 526,27 Eur išlaidų advokatui, sumokėtų pagal 2017 m. liepos 3 d. teisinių paslaugų sutartį, pagrįstumo vyksta teisminis ginčas Klaipėdos apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. e2-349-769/2019 (teismo proceso Nr. 2-06-3-06292-2018-1). Ieškinys Klaipėdos apylinkės teisme pareikštas 2018 m. liepos 16 d., t. y. iki ginčijamo kreditorių susirinkimo nutarimo priėmimo, todėl, teismo vertinimu, kreditorių susirinkimas neturėjo kompetencijos išspręsti klausimą dėl 16 526,27 Eur išlaidų priskyrimo administravimo išlaidoms ir pagrįstai nepritarė bankroto administratorės pateikto nutarimo projekto aptariamai daliai. Išnagrinėjus nurodytus teisinius ginčus ir (arba) pasikeitus aplinkybėms, turinčioms įtakos administravimo išlaidų sąmatos dydžiui, pareiškėja turi teisę šaukti naują kreditorių susirinkimą.

13. Lietuvos apeliacinis teismas 2019 m. liepos 11 d. nutartimi nutraukė apeliacinį procesą, pradėtą pagal bankroto administratorės atskirąjį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. kovo 1 d. nutarties.

14. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidų sąmata patvirtinta 2018 m. liepos 17 d. vykusiame kreditorių susirinkime, t. y. administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo procedūra prasidėjo galiojant *JBĮ 36* straipsnio redakcijai, pagal kurią bankroto administratorius ar kiti suinteresuoti asmenys neturi teisės apeliacine tvarka skusti teismo nutartį dėl administravimo išlaidų patvirtinimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-391-690/2018; 2018 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-142-690/2018). Taigi, pirmosios instancijos teismui išnagrinėjus bankroto administratorės skundą ir jo netenkinus, teismo nutartis tapo galutinė ir neskundžiama. Pirmosios instancijos teismo nutarties rezoliucinėje dalyje padarytas rašymo apsirikimas, nurodant, jog priimta nutartis gali būti skundžiama per septynias dienas nuo nutarties kopijos įteikimo dienos Lietuvos apeliaciam teismui, paduodant atskirąjį skundą, nepaneigia imperatyvios *JBĮ 36* straipsnio 2 dalies nuostatos.

15. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad bankroto administratorės atskirajame skunde nurodytos aplinkybės, jog pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į Vyriausybės nutarimu nustatytus rekomendacinius bankroto administravimo išlaidų ir administratorės atlyginimo dydžius (dėl įmonės dydžio nustatymo), nesudaro atskiro ginčo nutarties apskundimo pagrindo, nesant teisės aktuose *expressis verbis* (tiesiogiai) įtvirtintos išimties iš taisyklės, jog tokia pirmosios instancijos teismo nutartis neskundžiama.

16. Atsižvelgdamas į byloje nustatytas aplinkybes ir nurodytus motyvus, apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad bankroto administratorės atskirasis skundas paduotas dėl teismo nutarties, kuri negali būti skundžiama apeliacine tvarka, todėl apeliacinį procesą byloje nutraukė (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) 338 straipsnis, 315 straipsnio 2 dalies 3 punktas, 5 dalis).

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

17. Kasaciniu skundu BUAB „Vakarų dagvis“ bankroto administratorė VšĮ Nacionalinis teisės centras prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. liepos 11 d. nutartį ir grąžinti bylą apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

17.1. Apeliacinės instancijos teismas pasisakė tik dėl dviejų atskirojo skundo argumentų, kitų atskirojo skundo argumentų nenagrinėjo ir dėl jų nepasisakė, nors juose atskleisti absoliutūs skundžiamos teismo nutarties negaliojimo pagrindai. Apeliacinės instancijos teismas privalėjo juos patikrinti *ex officio* (pagal pareigas) (*CPK 320* straipsnio 1 dalis), tačiau apeliacinės instancijos teismo nutartyje nėra argumentų, susijusių su absoliučiu nutarties negaliojimo pagrindų vertinimu. Apeliacinės instancijos teismo nutartis neatitinka *CPK 331* straipsnio 4 dalies reikalavimų, o tai yra absoliutus nutarties negaliojimo pagrindas (*CPK 329* straipsnio 1 dalies 4 punktas).

17.2. Bankroto administratorė prašė bankrutuojančios įmonės patirtas pagal 2017 m. liepos 3 d. tarp BUAB „Vakarų dagvis“ ir advokato E. K. sudarytą sutartį dėl teisinių paslaugų išlaidas priskirti prie bankroto administravimo išlaidų. Pirmosios instancijos teismas aiškino, kad kreditorių susirinkimas neturėjo kompetencijos priimti sprendimą dėl šių išlaidų (ne)priskyrimo prie administravimo išlaidų, tačiau pats šio klausimo taip pat nesprendė. Apeliacinės instancijos teismas nutraukė apeliacinį procesą dėl šios pirmosios instancijos teismo nutarties dalies peržiūrėjimo. *JBĮ 36* straipsnio 2 dalyje nustatytas apeliacijos ribojimas yra susietas tik su nutartimi, kuria teismas, išnagrinėjęs administratoriaus ir (ar) kreditorių ginčą dėl kreditorių susirinkimo nutarimo administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo klausimų, išsprendžia šį ginčą ir pats patvirtina sąmatą pagal Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius. Tačiau ribojimas negali būti aiškinamas plačiai ir taip paneigti veiksmingos apeliacijos galimybę kitais klausimais, kurie, nors ir susiję su administravimo išlaidomis, nepatenka į teismo atliekamą administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo sritį. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai kreditorių susirinkimo 2018 m. liepos 17 d. nutarimą vertino kaip sprendimą patvirtinti bendrovės administravimo išlaidų sąmatą. Pirmosios instancijos teismas turėjo išspręsti advokato patirtų išlaidų priskyrimo administravimo išlaidoms klausimą, o šis nepatenka į *JBĮ 36* straipsnio 2 dalies reguliavimo sritį.

18. Atsiliepimų į kasacinį skundą *CPK 351* straipsnyje nustatyta tvarka nepateikta.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl administravimo išlaidų sąmatos paskirties, jos tvirtinimo (keitimo) ir bankroto administratoriaus teisės į sąmatą viršijančių administravimo išlaidų atlyginimą

19. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje yra konstatuota, kad administravimo išlaidų sąmata reiškia išlaidų, kurios turės būti apmokamos iš bankrutavusios įmonės turto (parduoto arba perduoto kreditoriams) vertės, ribas. Administratorius negali pagrįstai tikėtis gauti administravimo išlaidų padengimo didesne apimtimi nei kreditorių patvirtinta sąmata (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. rugsėjo mėn. 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-354/2009). Atlyginamos tik faktiškai patirtos administravimo išlaidos, neviršijančios kreditorių patvirtintos sąmatos ribų. Įrodinėjimo našta visais su administravimo išlaidomis susijusiais klausimais tenka administratoriui, siekiančiam tokių išlaidų atlyginimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gegužės 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-234/2011).

20. Administravimo išlaidų sąmatą, įskaitant administratoriaus atlyginimą ir jo mokėjimo tvarką už įmonės administravimą bankroto proceso metu nuo bankroto bylos iškelimo, tvirtina pirmasis kreditorių susirinkimas, įvertinęs administratoriaus nurodytas jau patirtas ir būsimas išlaidas, bankroto procedūros apimtį ir kitas konkrečios įmonės bankrotui reikšmingas aplinkybes. Kreditorių susirinkimas taip pat turi teisę dėl atsiradusių naujų aplinkybių (papildomų išlaidų) pildyti šią sąmatą pagal administratoriaus prašymą. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje konstatuota, kad bankroto administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo procedūra prasideda administravimo išlaidų sąmatą pirmą kartą tvirtinant kreditorių susirinkime, šiam įgyvendinant *ĮBĮ* 23 straipsnio 5 punkte nustatytą kompetenciją. Vėlesni administravimo išlaidų sąmatos keitimai yra ne savarankiškos procedūros, o administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo procedūros sudėtinė dalis (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. liepos 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-320-915/2017 27 punktą; 2018 m. spalio 31 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-142-690/2018 28 punktą).

21. Kaip jau minėta, bankroto administratorius privalo veikti neviršydamas kreditorių patvirtintos administravimo išlaidų sąmatos, o ją viršydamas veikia savo rizika, kad sąmatą viršijančios išlaidos nebus atlygintos. Dėl objektyvių priežasčių prireikus viršyti kreditorių patvirtintą administravimo išlaidų sąmatą, bankroto administratorius privalo sušaukti kreditorių susirinkimą dėl administravimo išlaidų sąmatos pakeitimo prieš viršydamas administravimo išlaidų sąmatą arba įmonės vardu prisiimdamas sąmatą viršijančius įsipareigojimus, t. y. sąmatos viršijimui būtinas išankstinis kreditorių susirinkimo pritarimas. Toks išankstinis pritarimas nėra būtinas tik tais atvejais, kai dėl nenumatytų priežasčių būtina imtis skubių priemonių, siekiant apsaugoti įmonės ir jos kreditorių interesus. Tokiu atveju administratorius apie tai nedelsdamas turi informuoti kreditorių susirinkimą ir pateikti jam tvirtinti sąmatos viršijimo arba įmonės vardu prisiimtų sąmatą viršijančių įsipareigojimų ataskaitą (*ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalis).

22. Taigi, įstatymas nustato du skirtingus mechanizmus bankroto administratoriui, siekiančiam patvirtintą sąmatą viršijančių administravimo išlaidų atlyginimo: gauti išankstinį kreditorių susirinkimo pritarimą sąmatą viršijančioms išlaidoms sąmatos keitimo forma arba, jei tokios išlaidos, esant *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje nurodytoms nenurodytoms aplinkybėms, realiai buvo patirtos prieš tai nepakeitus administravimo išlaidų sąmatos, teikti kreditorių susirinkimui tvirtinti sąmatos viršijimo arba įmonės vardu prisiimtų sąmatą viršijančių įsipareigojimų ataskaitą. Kita vertus, atsižvelgiant į tai, kad kreditorių susirinkimas administravimo išlaidų sąmatą tvirtina (keičia) įvertinęs administratoriaus nurodytas jau patirtas ir būsimas išlaidas (šios nutarties 20 punktas), kreditorių susirinkimo atsisakymas tvirtinti administratoriaus pateiktą administravimo išlaidų sąmatos projektą, į kurį yra įtrauktos ir jau realiai patirtos sąmatą viršijusios išlaidos, iš esmės reiškia kreditorių susirinkimo nepitarimą tokioms išlaidoms, t. y. sukelia tokias pat teises pasekmes kaip sąmatos viršijimo ataskaitos nepatvirtinimas ir dėl jo teismo turi būti sprendžiama pagal *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalies nuostatas.

23. Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad pagal *ĮBĮ* nuostatas teisė tvirtinti administravimo išlaidų sąmatą, ją keisti, taip pat tvirtinti sąmatos viršijimo arba įmonės vardu prisiimtų sąmatą viršijančių įsipareigojimų ataskaitą priklauso kreditorių susirinkimui (*ĮBĮ* 23 straipsnis). Teismas kontroliuoja bankroto proceso eigą, atlieka proceso teisėtumo priežiūrą, bet nevykdo bankroto administravimo procedūrų ir savo sprendimais paprastai negali išspręsti klausimų, kurie priskirtini kitų bankroto teisinių santykių dalyvių (kreditorių susirinkimo) kompetencijai, išskyrus atvejus, kai tokia teismo teisė aiškiai nustatyta įstatyme. Pagal *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalies nuostatas dėl administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo (keitimo) ar sąmatos viršijimo ataskaitos tvirtinimo teismas gali spręsti ne a priori (iš anksto), o tik nagrinėdamas skundą dėl šiuo klausimu priimto kreditorių susirinkimo nutarimo (*ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalis).

Dėl pirmosios instancijos teismo nutarties skundžiamumo apeliacine tvarka

24. Nagrinėjama ginčiui aktuali nuo 2016 m. gegužės 1 d. įsigaliojusi *ĮBĮ* 36 straipsnio redakcija (2015 m. spalio 15 d. įstatymo Nr. XII-1962 redakcija) nustatė, kad tuo atveju, jeigu administratorius ar kreditoriai ginčija kreditorių susirinkimo patvirtintą administravimo išlaidų sąmatą, išsprendęs ginčą, ją patvirtina bankroto byla nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius. Ši teismo nutartis yra galutinė ir neskundžiama. Analogiškas teisinis reglamentavimas nustatytas ir sprendžiant dėl sąmatos viršijimo arba įmonės vardu prisiimtų sąmatą viršijančių įsipareigojimų ataskaitos tvirtinimo, t. y. pirmosios instancijos teismo šiuo klausimu priimta nutartis taip pat yra galutinė ir neskundžiama.

25. Kasacinis teismas, aiškindamas 24 punkte nurodytos redakcijos *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalies nuostatą, yra pažymėjęs, kad *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje reglamentuotas administravimo išlaidų tvirtinimo modelis yra orientuotas į kreditorių autonomiją (administravimo išlaidų sąmatą tvirtina, keičia ir disponavimo administravimo išlaidomis tvarką nustato kreditorių susirinkimas), kuri grindžiama objektyviais kriterijais (atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius) ir veiksminga teismo kontrole sprendžiant ginčus dėl administravimo išlaidų sąmatos dydžio (tuo atveju, jeigu administratorius ar kreditoriai ginčija kreditorių susirinkimo patvirtintą administravimo išlaidų sąmatą, išsprendęs ginčą, ją patvirtina bankroto byla nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į Vyriausybės patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-422-915/2018, 22 punktą). Nors draudimas apeliacine tvarka skusti teismo nutartį dėl administravimo išlaidų sąmatos patvirtinimo įstatyme nustatytas atsižvelgiant į tai, kad teismo diskrecija nustatant administravimo išlaidų dydį yra ribota (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. liepos 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-320-915/2017, 21 punktą), tačiau, teisės aktuose nesant *expressis verbis* įtvirtintos išimties iš taisyklės, kad tokia pirmosios instancijos teismo nutartis neskundžiama, aplinkybės, susijusios su tuo, kad pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, neatsižvelgė į Vyriausybės nutarimu patvirtintus bankroto administravimo išlaidų rekomendacinius dydžius, nesudaro savarankiško *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos teismo nutarties apskundimo pagrindo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-391-690/2018, 36 punktą), t. y. *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas apeliacijos ribojimas negali būti apeitas apeliantui nurodant argumentus, kad pirmosios instancijos teismas, sprenddamas dėl administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo, nesilaikė reikalavimo atsižvelgti į Vyriausybės nustatytus rekomendacinius dydžius.

26. Kasacinis teismas taip pat yra pažymėjęs, kad *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas apeliacijos ribojimas taikytinas ne tik tais atvejais, kai teismas panaikina kreditorių susirinkimo nutarimą sąmatos tvirtinimo klausimu ir patvirtina kitą sąmatą, bet ir tais atvejais, kai teismas palieka galioti skundžiamą kreditorių susirinkimo nutarimą dėl administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-391-690/2018, 35 punktą). Tačiau *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas apeliacijos ribojimas negali būti aiškinamas tokiu būdu, kad paneigtų veiksmingos apeliacijos galimybę kitais klausimais, kurie nors ir susiję su administravimo išlaidomis, tačiau nepatenka į teismo atliekamą administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo sritį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-422-915/2018, 22 punktą). Taigi, sprendžiant dėl šioje byloje priimtos pirmosios instancijos teismo nutarties apskundimo apeliacine tvarka galimybės turi būti įvertinta, ar ji patenka į *ĮBĮ* 36 straipsnio 2 dalies reglamentavimo sritį, t. y. ar ja buvo išspręstas ginčas dėl administravimo išlaidų sąmatos (sąmatos viršijimo ataskaitos) tvirtinimo.

27. Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad 1500 Eur suma BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidoms apmokėti, iki kreditorių susirinkimas patvirtins administravimo išlaidų sąmatą, buvo patvirtinta BUAB „Vakarų dagvis“ bankroto byla nagrinėjančio teismo 2017 m. balandžio 18 d. nutartimi; 2017 m. rugpjūčio 10 d. pirmojo BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkimo metu buvo patvirtinta BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidų sąmata: administratoriaus atlyginimas nuo bankroto bylos iškėlimo įsiteisėjimo dienos iki įmonės išregistravimo – 2000 Eur plus mokesčiai ir 2500 Eur plus mokesčiai administravimo išlaidoms dengti; 2018 m. sausio 11 d. BUAB „Vakarų dagvis“ sumokėjo advokatui E. K. 16 526,27 Eur už teisinę paslaugą pagal 2017 m. liepos 3 d. bankroto administratorės su advokatu sudarytą teisinių paslaugų sutartį; bankroto administratorė kreipėsi į BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkimą, prašydama patvirtinti 41 422,80 Eur bankroto administravimo išlaidų sąmatą, į ją įtraukiant ir advokatui E. K. išmokėtą sumą, tačiau šioje byloje ginčijamu 2018 m. liepos 17 d. BUAB „Vakarų dagvis“ kreditorių susirinkimo nutarimu antruoju darbotvarkės klausimu tokiam siūlymui nebuvo pritarta ir buvo patvirtinta BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidų sąmata: 2000 Eur su PVM administratoriaus atlyginimui bei 3000 Eur plus PVM administravimo išlaidoms.

28. Skunde dėl BUAB „Vakarų dagvis“ 2018 m. liepos 17 d. kreditorių susirinkimo nutarimo antruoju darbotvarkės klausimu pareiškėja suformulavo du reikalavimus: 1) panaikinti BUAB „Vakarų dagvis“ 2018 m. liepos 17 d. kreditorių susirinkimo nutarimą antruoju darbotvarkės klausimu ir patvirtinti bendros 38 526,27 Eur sumos bankroto administravimo išlaidų sąmatą bei 2) BUAB „Vakarų dagvis“ patirtas išlaidas pagal 2017 m. liepos 3 d. BUAB „Vakarų dagvis“ ir advokato E. K. sudarytą sutartį dėl teisinių paslaugų priskirti prie bankroto administravimo išlaidų. Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal bankroto administratorės skundą, 2019 m. kovo 1 d. nutartimi skundą atmetė.

29. Nesutikdama su apeliacinės instancijos teismo išvada, kad tokia pirmosios instancijos teismo nutartis pagal *JB/36* straipsnio 2 dalies nuostatas negali būti apeliacijos objektas, pareiškėja, kasaciniame skunde teigia, kad antrasis jos skundo reikalavimas nepatenka į *JB/36* straipsnio 2 dalies reglamentavimo sritį, todėl apeliacija dėl atitinkamos pirmosios instancijos teismo nutarties dalies turėjo būti leidžiama. Teisėjų kolegija neturi pagrindo pritarti šioms pareiškėjos argumentams.

30. Kadangi teismo kompetencijos ribas šiuo atveju apibrėžia skundžiamas kreditorių susirinkimo nutarimas (šios nutarties 23 punktą), o dėl pritarimo sąmatą viršijančioms išlaidoms gali būti nuspręsta ir sąmatos keitimo forma (šios nutarties 22 punktą), pirmosios instancijos teismas antrąjį pareiškėjos skundo reikalavimą pagrįstai vertino skundžiamo kreditorių susirinkimo nutarimo kontekste, t. y. sprendė, ar į nurodytas išlaidas pagrįstai nebuvo atsižvelgta kreditorių susirinkimui tvirtinant administravimo išlaidų sąmatą. Teismui atmetus skundą, t. y. palikus galioti kreditorių susirinkimo patvirtintą sąmatą, į kurią nurodytos išlaidos nėra įtrauktos, tokia nutartis pateko į *JB/36* straipsnio 2 dalies reglamentavimo sritį (nutartis, kuria iš esmės išspręstas administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimo klausimas, įskaitant pareiškėjos nurodytą teisinės pagalbos išlaidų neįtraukimą į šią sąmatą) ir pagrįstai apeliacinės instancijos teismo buvo įvertinta kaip galutinė ir neskundžiama.

31. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 6 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-422-915/2018, kuria kasaciniame skunde remiasi pareiškėja, buvo sprendžiama ne dėl teismo nutarties patvirtinti administravimo išlaidų sąmatą ar sąmatos viršijimo ataskaitą, o dėl teismo nutarties, kuria išspręstas klausimas dėl bankrutuojančios įmonės administravimo išlaidų dengimo iš finansinio užstato, skundžiamumo, todėl, faktinėms bylų aplinkybėms esant iš esmės skirtingoms, nėra pagrindo spręsti, kad apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamoje byloje nukrypo nuo aptariamoje kasacinio teismo byloje suformuotos praktikos.

Dėl skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvų

32. Pareiškėja taip pat teigia, kad skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutartis yra nemotyvuota, kadangi joje nepasisakyta dėl daugumos atskirojo skundo argumentų, įskaitant ir tuos, kuriais apeliuojama į absoliučius skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindus, nors tokių pagrindų buvimą apeliacinės instancijos teismas privalo tikrinti ex officio (*CPK 320* straipsnis). Tai, pareiškėjos vertinimu, laikytina absoliučiu skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindu (*CPK 329* straipsnio 2 dalies 4 punktą).

33. Pasisakydamas dėl teismo pareigos motyvuoti procesinį sprendimą kasacinis teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad pagal *CPK 329* straipsnio 2 dalies 4 punktą absoliučiu sprendimo ar nutarties negaliojimo pagrindu laikomas visiškas motyvų nebuvimas. Tuo atveju, kai teismo sprendimo (nutarties) motyvai yra neišsamūs, šis pažeidimas gali būti pripažintas esminiu pagal *CPK 346* straipsnio 2 dalies 1 punktą, jeigu sprendimo (nutarties) motyvuojamojoje dalyje neatsakyta į pagrindinius (esminius) bylos faktinius ir teisinius aspektus ir dėl to byla galėjo būti išspręsta neteisingai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-406/2013; 2015 m. gegužės 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-298-687/2015, kt.).

34. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą procesinį sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą. Pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo pobūdžio ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-381-687/2017, 30 punktą ir jame nurodyta Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika).

35. Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas nutraukė apeliacinį procesą nusprendęs, kad skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis negali būti apeliacijos objektas. Tai, kad tam tikras teismo procesinis sprendimas negali būti apeliacijos objektas, reiškia, kad apeliacinės instancijos teismas neturi kompetencijos vertinti šio procesinio sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo. Dėl šios priežasties apeliacinės instancijos teismo nutartyje nutraukti apeliacinį procesą neturi būti analizuojami su skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties teisėtumu ir pagrįstumu susiję apeliacinio (atskirojo) skundo argumentai, kadangi tai reikštų apeliacinės instancijos teismo kompetencijos ribų peržengimą. Absoliučių sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindų patikra yra ne kas kita, kaip teismo procesinio sprendimo teisėtumo vertinimas, kuris galimas tik teisėtai pradėto apeliacinio proceso metu, todėl konstatavęs apeliacinio proceso byloje negalimumą apeliacinės instancijos teismas neatlieka absoliučių sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindų buvimo patikros nei ex officio, nei pagal apelianto skunde išdėstytus argumentus.

36. Atsižvelgiant į procesinio sprendimo nutraukti apeliacinį procesą pobūdį, tokio procesinio sprendimo motyvavimas turi apimti argumentus, dėl kokios priežasties apeliacinis procesas byloje yra negalimas, t. y. kokiais faktiniais ir teisiniais argumentais konkrečiu atveju grindžiama išvada, kad byloje priimta pirmosios instancijos teismo nutartis yra neskundžiama apeliacine tvarka. Tokie argumentai skundžiamoje apeliacinės instancijos teismo nutartyje yra pateikti, todėl kasacinio skundo argumentai, susiję su skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvavimo trūkumais, teisėjų kolegijos atmetami kaip nepagrįsti.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

37. Teisėjų kolegija, patikrinusi skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį teisės taikymo aspektu, nekonstatavo CPK 346 straipsnyje nurodytų pagrindų, sudarančių pagrindą naikinti ar pakeisti skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį, todėl ji palikta nepakeista (CPK 359 straipsnio 3 dalis).

38. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme, buvo patirta 9,53 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausio Teismo 2020 m. vasario 17 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Kadangi bankroto administratorė, pareikšdama reikalavimą šioje byloje, vykdė jai įstatyme nustatytas funkcijas, naudojo suteiktomis teisėmis ir gynė bankrutuojančios įmonės teises, tai, netenkinus kasacinio skundo, šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš BUAB „Vakarų dagvis“ administravimo išlaidų.

Lietuvos Aukščiausio Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. liepos 11 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti valstybės naudai iš bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Vakarų dagvis“ (j. a. k. 302667561) 9,53 Eur (devynis Eur 53 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausio Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gediminas Sagatys

Dalia Vasarienė

Paminėta tekste:

Bylos:

3K-3-354/2009 Dėl 282 279 Lt priteisimo administravimo išlaidoms padengti

3K-3-234/2011 Dėl lėšų išreikalavimo

3K-3-406/2013 Dėl pirkimo–pardavimo sutarties nutraukimo, restitucijos taikymo, turtinės, neturtinės žalos priteisimo

3K-3-298-687/2015 Dėl sutarties nutraukimo, nuostolių atlyginimo, įskaitymo pripažinimo negaliojančiu

3K-3-320-915/2017 Dėl bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės „Elettrodiesel“ 2016 m. gegužės 31 d. kreditorių susirinkimo nutarimų panaikinimo

e3K-3-381-687/2017 Dėl sprendimų, kuriais atsisakyta duoti sutikimą įkeisti valstybinės žemės nuomos teisę, panaikinimo ir įpareigojimo tokį sutikimą išduoti

e3K-3-142-690/2018 Dėl naujai bankrutuojančios įmonės kreditorių sąrašė patvirtintų kreditorių teisės skųsti iki jų įstojimo į bylą priimtus kreditorių susirinkimo nutarimus

3K-3-391-690/2018 Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių bankroto administratoriaus atlyginimo ir administravimo išlaidų sąmatos tvirtinimą, bei proceso teisės normų, nustatančių nutarties

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

315 str. Apeliacinio skundo priėmimas

320 str. Bylos nagrinėjimo ribos

329 str. Sprendimo panaikinimas pažeidus arba neteisingai pritaikius procesinės teisės normas

331 str. Apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) turinys ir įsiteisėjimas

338 str. Apeliacinio proceso normų galiojimas

346 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai

351 str. Atsiliepimai į kasacinį skundą

359 str. Kasacinio teismo teisės

Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso patvirtinimo“

359 str. Atstovavimas

362 str. Bylos nagrinėjimas kasacinės instancijos teismo posėdyje

Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas

23 str. Kreditorių susirinkimo teisės

36 str. Administravimo išlaidos